

- [Contact](#)
- [Inloggen](#)
- [Registreren](#)

Lees voor

[Zoeken](#)

Een halve eeuw later, toch weer zout water in Lauwersmeer?

Publicatiedatum: 23 mei 2019

Op 23 mei 2019 is het 50 jaar geleden dat met het afsluiten van de Lauwerszee het Lauwersmeer ontstaat. Met de watersnoodramp van 1953 vers in het geheugen wordt ervoor gekozen het zekere voor het onzekere te nemen. Een beslissing voor veiligheid genomen, maar met grote gevolgen voor de bewoners en natuur van het gebied.

Al eeuwenlang sprake van afsluiting

In vroeger tijden is al vaker nagedacht over het afsluiten van de Lauwerszee. In 1611 is er al sprake van de in de 12e eeuw ontstane binnenzee met een dijk af te sluiten. In 1849 komt het idee weer op en ook in de jaren 30 van de vorige eeuw denkt de overheid er opnieuw serieus over na. Na de Watersnoodramp van 1953 staat de afsluiting van de Lauwerszee definitief op de agenda. Als de regering toch voor een goedkopere dijkverhoging lijkt te kiezen, komen er felle protesten vanuit Friesland. Zij willen een afsluiting, omdat het land en een betere afwatering voor landbouwgrond oplevert. Een protestgroep haalt ruim 130.000 handtekeningen op en gaat daarmee naar Den Haag. "De Lauwerssé moet ticht" is de leuze en het kabinet De Quay raakt overtuigd. Een grote manifestatie in Leeuwarden in 1959 geeft het laatste zetje. In de zomer van 1960 wordt besloten de Lauwerszee af te sluiten en het werk begint krap een jaar later met de aanleg van een werkhaven bij Oostmahorn. Met het zakken van de laatste 2 caissons wordt het werk in 1969 voltooid. In cijfers: het werkeiland Lauwersoog is opgespoten, de Nederlandse kust 19 kilometer korter gemaakt, een 13 kilometer lange waterkering en 25 caissons worden geplaatst en er is 9.000 hectare land gewonnen.

Vissersdorp Zoutkamp

Terwijl vrijwel iedereen in Friesland achter de afsluiting staat, zijn de inwoners van het Groningse Zoutkamp minder enthousiast. De teloorgang van Urk en andere vissersdorpen rond de Zuiderzee zit nog vers in het geheugen. Visvangst is ook in Zoutkamp een belangrijk onderdeel van het leven en van de ene op de andere dag wordt dat grotendeels onmogelijk, of er moet een flink eind voor gevaren worden. Dagvisserij wordt voortaan weekvisserij en het complete straatbeeld verandert. De dag dat koningin Juliana naar Zoutkamp komt om de laatste betonnen bak af te zinken die de Lauwerszee definitief afsluit, is dan ook alles behalve een feestelijke dag. De Zoutkampers keren haar massaal de rug toe. Een aantal vissers gaat na de afsluiting door en investeert in nieuwe kotters. De ooit beloofde compensatie vanuit het rijk, komt er nooit. Tegenwoordig is de visserij aangepast aan de huidige tijd en floreert het vissersdorp weer. Ook bij toeristen is de plaats zeer gewild. Toch kijken veel bewoners van de oude garde nog altijd met pijn in het hart terug.

Het huidige Zoutkamp

Natuurgebied

Wanneer het Lauwersmeer een halve eeuw geleden wordt afgesloten van de zee maakt het een overgang door van zout naar zoet water. Een deel van het ecosysteem van de Waddenzee komt daarmee te vervallen en bijna al het leven gaat er dood. De eerste tijd stinkt het er dan ook verschrikkelijk. Op de vroegere zeebodem ontstaat in 50 jaar tijd echter een nieuw landschap

met nieuwe soorten natuur en sinds 2003 is het gebied aangewezen als Nationaal Park Lauwersmeer. Het park kent 5 soorten landschappen, elk met een eigen vegetatie en vogelsoorten. Boswachter Jaap Kloosterhuis van Staatsbosbeheer: “Je hebt de diepere wateren waar de aalscholver, de brilduiker en de fuut zich thuis voelen. In het ondiepe water zitten de steltlopers. Verder hebben we ruigten waar je vogels als de veldleeuwerik, de graspieper en de blauwborst kunt vinden. De rietvelden herbergen soorten als de ral, de roerdomp, het baardmannetje, karekieten en de koekoek. En we hebben hier ook bossen waar de zeearend, de nachtegaal en de wielewaal zich thuisvoelen.”

Duisternis

Het Nationaal Park Lauwersmeer heeft in 2016 het predicaat ‘Dark Sky Park’ gekregen, vanwege de duisternis die er ’s nachts heerst. Bezoekers zijn er ’s nachts welkom om de duisternis te beleven en de sterrenhemel te zien. De International Dark Sky Association wil op deze manier de duisternis koesteren en beschermen. Echte duisternis wordt volgens de organisatie steeds zeldzamer, omdat in het Westen de nachtelijke verlichting toeneemt. Dieren zijn echter afhankelijk van de nacht en hebben duisternis nodig om te kunnen leven. In 2015 is de Boschplaat op Terschelling het eerste Dark Sky Park in Nederland. De IDA heeft wereldwijd nu 41 natuurparken en -reservaten aangeduid als Dark Sky-locatie. Waarvan ongeveer de helft in de Verenigde Staten ligt.

Herdenking

Op 23 mei 2019 is de officiële herdenking van 50 jaar Lauwersmeer georganiseerd door de Stichting Vlaggetjesdag, Dorpsbelangen Zoutkamp en het Visserijmuseum. Om 15.00 uur komt de Zoutkampervloot met de vlaggen halfstok aan en meert af aan het lange en korte hoofd.

Vervolgens zal de vloot met de vlaggen in top door de sluis Zoutkamp binnenvaren. Zoutkamp wil namelijk niet alleen de pijn van de afsluiting benadrukken, maar ook vieren dat het negatieve langzaam maar zeker is omgebogen naar het dorp van nu.

Toekomst: toch weer zout water in het gebied?

Tijdens de herdenking wordt een Lauwerskust Manifest overhandigd aan bestuurders uit de regio. In het document hebben verschillende partijen met elkaar hun visie op de toekomst van het gebied vastgelegd. Met steun van Waddenvereniging en Programma naar een Rijke Waddenzee. In het manifest krijgt het Lauwersmeer een beperkt tij terug. Het plan is omstreden, omdat verzilting gevolgen kan hebben voor de landbouw. Daarom wordt er onder andere ook gepraat over mogelijkheden om gewassen te telen die tegen verzilting kunnen. In 2018 is reeds een project gestart om de stand van belangrijke vissoorten in de Waddenzee en het Lauwersmeer te herstellen. Het gaat onder meer om de driedoornige stekelbaars, houting, zeeforel en paling. Zo wordt de vistrek tussen de Waddenzee en de beken in Drenthe gestimuleerd. Welke als belangrijke opgroei- en paaiplekken voor vissen van het wad fungeren. De tijd zal leren welke richting het gebied de komende 50 jaar op gaat.

(Bron: Rijkswaterstaat, ANP, De Volkskrant, Leeuwarder Courant, Noorderkrant, 50 jaar Lauwersmeer, Friesch Dagblad, Trouw)

X

Nieuwsbrief

Neem hier een gratis abonnement op onze nieuwsbrief. Elke vrijdag- en dinsdagochtend in uw mailbox.

[privacyverklaring](#)